

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Sdružená uměnovědná studia

Anna Minjaríková, učo: 427879

Heslo: Subkultura

**Téma: Stigmata rockových, metalových a jim
příbuzných subkultur**

Semestrální práce

Úvod do uměnovědných studií

Vyučující: Mgr. David Balarin

3. 1. 2015

Subkultury – Slovníkové heslo:

Subkultura je podkategorií kultury, v níž je obsažena. Jde o menšinové společenství, jehož členové mezi sebou sdílejí určité charakteristické znaky postavené na zálibách, vkusu, vzhledu, chování, idejích, normách atd., a jejichž prostřednictvím se odlišuje od kultury většinové. Mezi subkulturami a majoritní společností někdy vznikají díky vzájemným rozdílům spory a stejně tak někdy vznikají konflikty i mezi jednotlivými subkulturami.

Nejčastěji se lidé zařazují mezi určité subkultury během dospívání, proto je nejčastěji tento pojem spojován právě s mladistvými.

Stigmata rockových, metalových a jim příbuzných subkultur

Kde se vzal rock a metal:

Kořeny rockové hudby sahají až k jazzové (a obecně k tzv. „černé“) hudbě, která vznikla fúzí černošské hudby s prvky hudby evropské (či evropského typu). Spojením žánrů *rhythm & blues*, *country & western* a *swingovým popem* vznikl v USA v 50. letech rock'n'roll. Tady je důležité poukázat na to, že pod pojmy „rock“ a „rock'n'roll“ se v USA rozumí stále jeden a týž žánr, zatímco v Evropě se pojmem „rock'n'roll“ označuje převážně starší rocková hudba (obvykle 50. – 60. léta), kdežto pojmem „rock“ se označuje rocková hudba novější.

Ke vzniku rock'n'rollu došlo i díky rozvoji technologií a s jejich dalším rozvojem se dále měnila a vyvíjela i rocková hudba. Postupně i díky tomuto technickému pokroku vznikaly různé subžánry rockové hudby a také žánry, které dnes i přes jejich jednoznačný původ v rocku chápeme jako žánry samostatné. Na konci 60. a začátků 70. let vznikla z *hard rocku* metalová hudba, která je od rockové odlišná primárně silnějším zvukem a tzv. zesílením elektrických kytar (byť se mnohdy rock a metal dají jen stěží nebo vůbec odlišit díky vzájemnému prolínání prvků).

Rebelie, vzpoura a chaos:

V době, kdy vznikl rock'n'roll (tj. doba 50. let), byla Amerika stále výrazně nepřátelská vůči Afro-Američanům, což se projevovalo i oddělením tzv. „černé“ a „bílé“ hudby. Jistou dobu se dařilo tyto dva typy hudby oddělit, ale postupně se začaly vzájemně ovlivňovat a nacházet stoupence z odlišných kulturních okruhů, které měly zůstat odtrženy („černá“ hudba – „bílí“ příznivci, „bílá“ hudba, - Afroameričtí příznivci). Tento vývoj vyvrcholil právě vznikem rock'n'rollu, který oba typy hudby propojil, čímž se výrazně zasloužil o vzájemnou toleranci lidí jiných kultur etnik (či ras, chcete-li). To přispělo k celkové proměně kultury.

Právě díky změně hodnot a přístupů tehdejší mladé generace a jejich snaze odlišit od generace předchozí, stejně jako touze se také názorově prosadit, si začal postupně rock získávat pověst žánru prosazujícího rebelantství, což do velké míry příznivcům této hudby vyhovovalo a nakonec také na tomto vystavěli základy celé subkultury.

Stejně jako později vznikaly a vyvíjely se další subkultury i mimo rock a metal, průběžně se i rocková hudba začala štěpit na subžánry, které se mnohdy, jak bylo uvedeno výše, vůči původní rockové hudbě zcela osamostatnily jako nové žánry a / nebo subkultury (např. *metal – nejprve nový subžánr, dále samostatný žánr a nakonec i subkultura; gothic – subkultura postavená na subžánrech punku a rocku*). Z těchto nových žánrů a subžánrů postupně vznikaly mnohdy i samostatné subkultury definované specifickými znaky, které nelze u původního žánru a subkultury rocku nalézt.

V případě rockové a metalové subkultury byl jeden ze znaků, které byly nejpatrnější, i hédonismus následovaný neskrývaným rebelstvím, rozdílným žebříčkem hodnot, odlišným způsobem odívání a

mnohdy i promiskuitou. Na jedné straně stáli lidé, kteří se tímto nijak netajili, a na straně druhé lidé, kteří tyto znaky nedávali na odívání a mnohdy by v jejich případě ostatní lidé ani neočekávali, že by s těmito subkulturami mohli mít společné víc než zálibu v hudbě. Zvláště patrné byly tyto znaky zejména u **členů** rockových a metalových kapel (nejvíce pak u kapel glam metalových), kteří byli idoly svých fanoušků a zároveň jejich inspirací. Právě členové těchto skupin byli jakožto známí a neanonymní zástupci svých subkultur nejvíce na očích společnosti. Díky tomu v myslích většiny zakořenil názor, že takovíto jsou všichni členové rockové a metalové subkultury a mnohdy se tato myšlenka drží dodnes.

Hédonismus a nestřídmý způsob života ale nebyl jedinou věcí, která se ve spojitosti s těmito subkulturami vryla lidem do paměti – díky opovrhování tradičními tzv. křesťanskými hodnotami ze strany mnohých (či většiny) stoupců rockové a metalové hudby (a stejně jako i v předchozím případě zvláště u členů kapel) spolu se vzdorem ke kultuře většinové, která tyto znaky vykazovala, se lidé upnuli k názoru, že tyto subkultury jsou satanistické (resp. jejich členové), což bylo ještě dále zdůrazněno způsobem života a jiným hodnotovým žebříčkem. Někdy oprávněně, někdy ne, avšak tento názor mnoho lidí spojuje se všemi na rocku postavených subkulturách. Právě na tomto často postavily svou image některé kapely, nelze ovšem říct, že by takovéto názory zastávali všichni příznivci těchto subkultur – najdou se i lidé, kteří zastávají přesně opačný názor.

Zajímavá je také situace v punku. Punk vznikl stejně jako například hard rock z rockové hudby, de facto jako odezva na „nedostatečnou rebelii“ rockové hudby vůči majoritní společnosti a jejím znakům, která rock po nějaké době přijala a začala ji tolerovat stejně jako právě i díky tomuto už neměli členové rockové subkultury potřebu vystupovat proti „hlavnímu proudu“ tak razantně jako dříve. Subkultura punkerů byla tedy ještě razantnější a bohémštější, čímž vyvolali opovržení u většinové společnosti a jejich rebelantství se tedy neminulo účinkem. V dnešní době už není punková subkultura tak výrazně vidět a to zvláště proto, že zkrátka není proti čemu se bouřit – punkové nahrávky nejsou zakazované (což bylo problémem zvláště v době komunismu) a lidé sami změnili svůj způsob uvažování a vnímání světa, což byly jedny z věcí, proti kterým punkeři tak brojili. Stále jsou však punkeři vnímáni jako potenciálně nebezpeční asociálové, zločinci, raubíři a narkomani.

Jiná je situace u gothic a emo subkultur, které stojí na hudbě, jež se v obou případech vyvinula primárně z punku v 80. až 90. letech minulého století, ale na rozdíl od punku nejsou jejich příznivci většinou vnímáni jako okolí nebezpeční. V případě subkultury gothic, která je charakteristická hudbou, inspirací v gotických románech, melancholií, všudypřítomnou ponurou atmosférou (zjevnou i v hudbě, čímž se odlišuje od rocku a punku), specifickou módou a líčením (gothic se dále dělí mimo jiné i podle módy – u některých je spojitost s punkovou subkulturou díky tomuto velmi výrazná) atd., by mnoho lidí kořeny v punku nehledali, ale právě díky uvedeným znakům mají příznivci subkultury gothic pověst depresivních lidí se sebevražednými sklony či rozličnými úchylkami, kteří mají zálibu v sebepoškozování, krvi a bolesti. Podobně je tomu i u příznivců subkultury emo, která je vnímána jako subkultura mladistvých psychopatů, sebevrahů a deviantů. V obou případech za tuto pověst ale

mohou do značné míry i pozěří, kteří se mezi tyto subkultury začali řadit, aniž by znali podstatu jejich existence a charakteristiku, a kteří uvedené znaky obou subkultur často uvedli do extrémů.

Pro všechny subkultury postavené na rockové, metalové či těmto žánrům příbuzné hudbě (zejména však v případě metalu) zároveň platí i to, že je na jejich členy nahlíženo jako na agresivní jedince, potenciální vrahy a zločince, kteří jsou stěží gramotní. Tyto předsudky vůči těmto subkulturám u většiny lidí alespoň do jisté míry vymizely, i dnes se však setkáváme s nenávisí vůči členům těchto subkultur. Jako příklad lze uvést případ mladé gothičky Sophie Lancaster, která zemřela poté, co ji napadla skupinka mladíků, protože se zastala svého přítele (taktéž člena gothic subkultury), na něhož předtím tito mladíci zaútočili, protože, jak následně vypověděli u soudu, „byl jiný“. I s touto výjimkou lze ale říct, že se podobné střety založené na odlišnostech a předsudcích postavených buď na nepochopení či generalizaci našťestí omezují spíše na výměnu názorů prostřednictvím internetu.

Citace:

ZENKL, Luděk. *ABC hudební nauky*. Praha: Bärenreiter, 2003. ISBN 80-86385-21-3.

HEBDIGE, Dick. *Subculture: The Meaning of Style*. Londýn: Routledge, 1979. ISBN 0415039495.

KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 970-80-7419-060-5.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.